և այլ որպիսութիւն սորա...: Սա ոչ է նորոգ եկեալ յարևելից. այլ ամօք բազմօք կացեալ ի լեհաստան, ուստի և կապայն է կռճակաւոր, որպէս փռէնկ փրէլաթից...: Գարձեալ, է աստ գրեթէ յերեսուն ամաց հետէ հրէայ մի ստամպօլցի եղեալ քրիստոնեայ կոչեցեալ սինեօռ անտօնիօ զօսթանցի. ձայնի հայոց ժամուն, և փրօփականտայի մայիսթրօ վասն եբրայական լեզուին. այր խորամանկ, և պաշտօնեայ սանթօֆիցին...: Լուայ զկործանումն մոսկովու թագաւորին, զի բանտարկեցին զնա, և ի տեղի նորա թագաւորեցուցին զկին նորա, պատճառաւ զի կամէր լօթռան առնել զմոսկովսն. և զի զառոյց զնոսա ի դաշնադրութենէ նէմցէին. և արար միաբանութիւն ընդ պռուշին թշնամւոյն մոսկովաց. ուստի յետս կոչեցին զզօրսն յօգնութիւն պռուշին...:

[Հ. Մկրտիչ Անանեանց]

[ի Հռոմ]

ՄԼԹ.

Բերայի Ս. Անտոն և Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիները՝ հանդերձ իրենց վանքերով, ինչպէս նաև ուրիշ մեծամեծներու տուներ՝ ահարկու հրդեհի մը ճարակ կ'երթան: Ժամանակակիցն ալ կը մասնակցի իր աղէտներով: Ահա առ այս՝ երկու թուղթեր:

Ա.

Գերամեծար և գերյարգելի եղբօր խնամ
Տեառն Տեառն Հայր Միքթիչ վարդապետին ողջոյն

... յայսմիկ գիշերի ի հինգերորդ ժամու գիշերոյ՝ յանզգուշութեան խոհարարի սրբոյն անտօնի ի տեօրթ էօլ աղըզ՝ բորբոքեցաւ նախ աշխանայն: Ապա վաղվաղակի յետ ոչ ամբողջ այրելոյն զսուրբ անտօնի վանսն, էանց ի տուն մուրատճայենց անտօն վ. տեօ դու գդժբախտութիւն աշխարհիս. զի թոռունք մուրատճայի ըմբռնեալ ի մահատարաժամէ՝ էին յանկողնի. և անտօն վարդապետ փախուցեալ ի յօրթագեղ. նոյնպէս և ոմանք ի նոցանէ. և անչահք մնացեալք ի տան. վասն որոյ կանայք և մանկունք մազապուրծ լեալք, տունն ամենայն աղխիւք յաճիւն դարձաւ: Յետ այնորիկ սուրբ անտօնի եկեղեցին հանդերձ վանուք այրեցաւ: Ապա ի սաստկանալ բորբոք հրոյն, էանց առ մեզ, և զմեր եկեղեցին սուրբ Երրորդութեան հանդերձ տամբք և վանուք յաճիւն դարձոյց: Ես ոչ գտայ ի տան. մեր կարապետն ծերացեալ յոյժ հազիւ կարաց զանձն ապրեցուցանել, և զոմանս ինձ հարկաւորս. այրեցաւ տունն հանդերձ աղխիւք: Ապա յառաջ ընթացեալ հրոյն մինչև ի Սարայըն օսմանցոյն՝ զերկու կողմանս յաճիւն դարձոյց. դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն, զի այնպիսի անցք ոչ երբէք պատահեալ էր մերոյս պէկօղլուի: Բայց վայն այս էր՝ զի ամենայն փրէնկք՝ յահէ ժանտամահու փախուցեալք ի գիւղօրէս, ոչ ոք գտաւ սատարիչ առ ի զտունս պահել, և մինչև նոքա ի գիւղից իջին ի քաղաքն, ահա այն գեղեցիկ պէկօղլին՝ գտաւ դարձեալ ի յաճիւն:... ոմն ի խանից ղուլիխանին եկն ի կոստանդնուպօլիս. և յետ երից ամաց՝ յաւուրս յայսոսիկ հարաւ ի ժանտամահէ և մեռաւ... ասեն թէ միայն ի մէջ միոյ տոպրակի եղեալ զակունսն. և ոըպիսի ակունք, սպիտակ էլմասք, և կարմիր եաղուտք, կչռեցին. և էր կշռոց երկոտասան օխայից. թող զսպիտակ տիւլպէնտ՝ որ աւելի քան զ1000 քսակս, և զայլ զգեստս բեհեզեայս զործեալս ի հնդիկս: Զայս ամենայն յաքռւնիս առին...:

Զնչին ծառայ

ի սեպտեմբերի 20, 1762 Աթ[անաս] վ. և անարժան եպս.

[ի Կ. Պոլիս]